SEY
SUOMEN ELÄINSUOJELU

Helsingissä 9.2.2024

Asia: U 91/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eläinten suojelusta kuljetuksen aikana

Kiitämme kuulemispyynnöstä.

Haluamme korostaa, että kyseessä on koko EU:n eläinten hyvinvointia parantava esitys. Suomen ei tule pyrkiä vesittämään esityksen sellaisia kohtia, jotka merkitsevät muutostarpeita myös Suomen omaan toimintaan. Mikäli kaikki jäsenmaat ovat haluttomia muuttamaan omaa toimintaansa, jää lopputulos heikoksi.

Komission esityksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on edistää lihan ja sukusolujen kuljetusta elävien eläinten sijaan. Tämä on kiitettävä tavoite, mutta konkretia puuttuu. Komissiota tulisi kehottaa tuottamaan toimintasuunnitelma, jossa kuvataan, miten tuottajia ja muita alan toimijoita kannustetaan siirtymään elävien eläinten kuljetuksesta ruhojen, lihan ja sukusolujen kuljettamiseen sekä lähiteurastukseen. Pyydämme lisäämään tämän kirjelmään.

Komission esityksessä ei säädellä merikuljetusten maksimiaikoja lainkaan. Pidämme tätä kestämättömänä ratkaisuna, sillä myös nämä kuljetukset ovat eläinten hyvinvoinnin kannalta hyvin ongelmallisia. Pyydämme lisäämään kirjelmään, että merikuljetuksille on asetettava maksimiskesto.

Kirjelmässä todetaan, että *Kolmasmaaviennin osalta arvioitiin kahta eri vaihtoehtoa; kieltää märehtijöiden kuljetus teuraaksi kolmansiin maihin tai 7 tiukentaa kuljetuksia koskevia vaatimuksia edellyttäen lisäksi, vaatimukset ulottuvat kolmansissa maissa kohteeseen asti EU:n tuomioistuimen vuoden 2015 päätöksen mukaisesti. Vaikutusarvioinnin pohjalta päädyttiin näistä jälkimmäiseen vaihtoehtoon. Koska EU:ssa on lihasta ylituotantoa, aiheuttaisi kuljetuskielto kolmansiin maihin lihan hintojen laskua EU:ssa. Komission vaikutusarvion mukaan ehdotuksella ei katsota olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia. Kuljetusaikojen rajoittaminen vähentää päästöjä, mutta samanaikaisesti suuremmat tilavaatimukset kasvattavat päästöjä, joten kokonaisvaikutus on vähäinen.*

Elävien eläinten sijaan kolmansiin maihin tulisi kuljettaa ruhoja, lihaa ja sukusoluja komission tavoitteen mukaisesti. Elävien eläinten teuraskuljetukset kolmansiin maihin tulisi kieltää. Aivan vähintään tulisi tehdä toimintasuunnitelma sen edistämiseksi, että kolmansiin maihin kuljetuksissa siirrytään ruhojen, lihan ja sukusolujen kuljetuksiin. Pyydämme lisäämään tämän kirjelmään.

Kirjelmässä todetaan, että *Valtioneuvosto pitää kuitenkin tärkeänä poikkeusta, jonka mukaan yhdeksän tunnin matka-aika voi ylittyä, mikäli matka maatilalta lähimpään teurastamoon on yli yhdeksän tuntia. Kyseistä poikkeusta tulisi laajentaa siten, että se mahdollistaisi teuraseläinten noudon useammalta maatilalta.*

Näille mahdollisille poikkeuksille tulisi myös säätää maksimiaikaraja, etenkin, jos 9 tunnin aikaraja ylittyy

siksi, että elämiä keräillään useilta tiloilta. Maksimiaikaraja voisi olla esimerkiksi 2 tuntia. Pyydämme lisäämään tämän kirjelmään.

SEY vastustaa kirjelmässä mainittuja tavoitteita lieventää siipikarjan kuljetusta koskevia aikarajoituksia sekä vasikoiden ikää ja painoa koskevia rajoituksia. Sen sijaan Suomen toimintaa tulee mukauttaa siten, että myös Suomessa pystytään toimimaan näissä puitteissa.

EFSA:n tieteellisen raportin mukaan vasikoita ei tulisi kuljettaa ennen 5 viikon ikää ja 50 kg painoa. EU tasolla vaatimus on eläinten hyvinvoinnin kannalta kriittinen. Rajat perustuvat vasikoiden immuniteetin kehittymiseen, kuolemantapausten yleisyyteen, muihin terveysongelmiin, käsittelyongelmiin ja kuljetusten aiheuttamaan stressiin.

Siipikarjan osalta komission esittämät aikarajat perustuvat muun muassa siihen, että untuvikot eivät kestä yli 48 tunnin aikaa ilman ruokaa ja juomaa ilman vakavia hyvinvointiongelmia. Untuvikot altistuvat pitkillä kuljetuksilla muiden ongelmien ohella vakavalle pitkittyneelle nälälle ja janolle. Koska untuvikot kuoriutuvat eri aikoihin, rajoittaa se osaltaan kuljetusten maksimikestoa. Lisäksi kuljetukset aiheuttavat vastakuoriutuneille linnuille monia muita hyvinvointiongelmia kuten lämpötiloista, liikkeestä ja käsittelystä aiheutuvaa stressiä. EFSA toteaa, että moni kuljetuksen aiheuttama hyvinvointiongelma olisi vältettävissä, mikäli untuvikkojen sijaan kuljetettaisi munia, jotka kuoriutuvat vasta määränpäässä.

Lisäksi pidämme 21 tunnin maksimiaikarajaa muille kuin teuraskuljetuksille liian pitkänä. Eläinkuljetusten kesto tulisi pitää mahdollisimman lyhyenä tarkoituksesta huolimatta, kuten EFSA suosittelee. Komission esitys eroaa monilta muiltakin osin Euroopan elintarviketurvallisuusvirasto EFSAn suosituksista ja esitystä tulisi muokata enemmän EFSAn suositusten suuntaan. Pyydämme lisäämään tämän kirjelmään.

Suomen tavoitteena tulee olla koko EU-alueen eläinten hyvinvoinnin kokonaisuuden kehittäminen. Komission ehdotuksia ei tulisi pyrkiä heikentämään Suomen toimesta, vaikka esitys voi joissain kohti aiheuttaa muutostarpeita myös Suomessa tapahtuvaan toimintaan. Myös hallitusohjelman mukaan Suomen tulee pyrkiä edistämään eläinten hyvinvointia EU-alueella.

EFSA:n suositus: https://www.efsa.europa.eu/en/news/more-space-lower-temperatures-shorter-journeys-efsa-recommendations-improve-animal-welfare#links-to-science

Kati White
Toiminnanjohtaja
SEY Suomen eläinsuojelu